

MAA-149 Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination
October / November – 2018
Sanskrit : Paper-CE-303
(First Subsidiary) (Core Elective)

૧. રઘુવંશમ્-સર્ગ-૧૪ : કાલિદાસ : ।

૨. વ્યાકરણમ્

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ (અ) ગમે તે ત્રણ શ્લોકોનો અનુવાદ કરો : ૯
- (૧) આનન્દજઃ શોકજમશ્રુ બાષ્પસ્તયોરશીતં શિશિરો વિષેદઃ ।
ગઙ્ગા સરવ્યોર્જલમુષ્ણતાતં હિમાદ્રિનિષ્યન્દ ઇવાવતીર્ણઃ ॥
- (૨) સૌમિત્રિણા સાવરજેન મન્દમાધૂતવાલવ્યજનો રથસ્થઃ ।
ધૃતાતપત્રો ભરતેન સાક્ષાદુપાયસઙ્ઘા ઇવ પ્રવૃદ્ધઃ ॥
- (૩) સર્વાસુ માતૃષ્વપિ વત્સલત્વાસ્ત નિર્વિશેષપ્રતિપત્તિરાસીત્ ।
ષડાનના પીતયોઘરાસુ નેતા ચમૂનામિવ કૃત્તિકાસુ ॥
- (૪) કલત્રનિન્દાગુરુણા કિલૈવમમ્યાહૃતં કીર્તિવિપર્યયેણ ।
અયોધનેવાય ઇવામિતતં વૈદેહિબન્ધોહૃદયં વિદદ્રે ॥
- (૫) પૌરેષુ સોઽહં બહુલીભવન્તમપાં તરક્ષેષ્વિવ તૈલચિન્દુમ્ ।
સોઠું ન તત્પૂર્વમવર્ણમીશે આલાનિકં સ્થાણુમિવ દ્વિપેન્દ્રઃ ॥
- (૬) અથાનુકૂલ શ્રવણપ્રતીતામત્રસ્ત્રસ્ત્રુમિર્યુક્તધુરં તુરકૈઃ ।
રથં સુમન્ત્રપ્રતિપન્નરશિમારોપ્ય વૈદેહસુતાં પ્રતસ્થે ॥
- (બ) ગમે તે બે સ-સંદર્ભ સમજાવો : ૫
- (૧) તામૂચતુસ્તે પ્રિયમપ્યમિથ્યા ।
- (૨) રરાજ શુદ્ધેતિ પુનઃ સ્વપુર્યે સંદર્શિતા વહ્નિગતેવ ભર્તા
- (૩) યશોઘનાનાં હિ યશો ગરીયઃ ।
- (૪) આજ્ઞા ગુરુણાં હ્યવિચારણીયા ।

- ૨ મહાકાવ્યનાં લક્ષણો જણાવી રઘુવંશનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- અથવા
- ૨ મહાકવિ કાલિદાસના જીવન અને સમય વિશે વિગતે લખો. ૧૪
- ૩ 'રઘુવંશમ્'નાં ૧૪મા સર્ગનું રસદર્શન કરાવો. ૧૪
- અથવા
- ૩ સીતાસંદેશમાંથી વ્યક્ત થતું સીતાનું કારુણ્ય આલેખો. ૧૪
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- (૧) 'રઘુવંશમ્' શીર્ષક
- (૨) સીતાદોહદ
- (૩) રામનું પાત્રાલેખન
- (૪) ઉપમા કાલિદાસસ્ય
- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) રઘુવંશના પ્રારંભમાં કવિ કોની સ્તુતિ કરે છે ?
- (૨) 'રઘુવંશમ્' સર્ગ ૧૪ને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (૩) રઘુવંશની રચના કોણે કરી ?
- (૪) સીતાનો લોકોપવાદ સાંભળી રામની ચિત્તવૃત્તિ કેવી બની ?
- (૫) ક્ષત્રિય સ્ત્રીઓ માટે કયો શબ્દ ગૌરવ અપાવનાર છે ?
- (૬) રઘુવંશનો કાવ્યપ્રકાર જણાવી તેની સર્ગ સંખ્યા લખો.
- (૭) કાલિદાસ કયા અલંકાર માટે પ્રસિદ્ધ છે ?
- (૮) વાલ્મીકિ તુ. એ.વ. અને જગત્તું પંચમી બ.વ.નું રૂપ આપો.
- (૯) અસ્મદ્ અને યુસ્મદનું ષષ્ઠી બ.વ.નું રૂપ લખો.
- (૧૦) ચન્દ્રમસે રૂપ ઓળખાવો.
- (૧૧) કિમ્ (પુ) ષષ્ઠી એકવચનનું રૂપ લખો.
- (૧૨) રાજસુ અને તદ્નું સપ્તમી બ.વ.નું રૂપ લખો.